

www.ketab.ir

صلوات
در اسلام

مؤمنان اور صلوات کی سنتیں؟

مہر حسن کی سردرودی

www.ketab.ir

سرشناسه	: محمد، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصالت صلح در اسلام، محمد، پیام آور صلح یا ستیز؟ محمد صحتی سردرودی.
مشخصات نشر	: قم: خادام الرضا، ۱۳۸۱
مشخصات ظاهری	: ۳۶۴ ص.
شابک	: ۹ - ۲۱۰ - ۲۰۶ - ۶۰۰ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۵۵-۳۶۳، همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	: محمد، پیام آور صلح یا ستیز؟
موضوع	: محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق.
موضوع	: Muhammad, Prophet, d. 632
موضوع	: محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- دیدگاه درباره صلح
موضوع	: Muhammad, Prophet -- Views on peace
موضوع	: محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- دیدگاه درباره جنگ
موضوع	: Muhammad, Prophet -- Views on war
موضوع	: صلح -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Peace -- Religious aspects -- Islam
	: صلح -- جنبه‌های قرآنی
	: Peace -- Qur'anic teaching
رده‌بندی کنگره	: BP۲۳۷/۶
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۸۳۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۵۸۱۶۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

محمد بن اسماعیل اور صلحی پرستی
میر محمد علی سردرودی

کتابخانه
کتاب

ناشر: انتشارات خادم الرضا

طراحی جلد و صفحه آرایی: مرتضی فتاحی چاپ: کوثر
صحافی: براتی / نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۴۰۳ / تهران: ۲۰۰ نسخه
برای اطلاع از قیمت به سایت انتشارات خادم الرضا مراجعه فرمایید:

khademolreza.com

150000

شابک: ۹-۲۱۰-۲۰۶-۶۰۰-۹۷۸
جميع حقوق برای انتشارات خادم الرضا محفوظ است.

ارتباط با ما:

فهر خیابان صفایه پنهان / گنجینه کوچه ۲۸، پلاک ۲۸۴
مستوف پستی ۱۱۱۹-۳۷۱۹۵

۲۵ - ۳۷۷۳۳۱۶۵ - ۳۷۷۳۳۱۴۲
۰۹۱۲ ۷۴۶ ۱۲۰۵ - ۰۹۱۲ ۲۵۱ ۳۶۸۹

صفحه اینستاگرام @khademolreza
نمایش تصویر، معرفی کتابها و مطالب مرتبط با انتشارات

فروشگاه مجازی khademolreza.com
با امکان خرید محصولات و بهره مندی از تخفیف ویژه

کانال سروش @khademolreza
اطلاع رسانی آخرین اخبار و تازه های نشر

سامانه پیامکی ۳۰۰۰۱۹۱۹۶۰
عضویت در باشگاه مخاطبین با ارسال عدد ۱۱۲

فهرست مطالب

www.ketab.ir

۱۳	درآمد
۱۵	پی آمد
۱۶	ساختار کار

فصل اول

سندشناسی / ۱۹

۲۱	دیباچه
۲۲	۱. تاریخ
۲۵	شاخصه های تاریخ

- ۲۷ بازهم دشواری تحقیق در تاریخ
- ۲۸ تعارض تاریخ درست با قدرت قبائل و حکام
- ۳۰ از خیل واضعان و جااعلان اخبار
- ۳۲ طبری پیشوای تاریخ نگاران (امام المورخین)
- ۳۴ ۲. قرآن
- ۳۶ تواتر قرآن
- ۳۷ خلاصه و نتیجه فصل اول

فصل دوم

خدای محمد ﷺ / ۳۹

- ۴۱ خدای محمد ﷺ به روایت قرآن
- ۴۱ ۱. مهربان ترین مهربانان
- ۴۲ ۲. بسیار مهرگستر و مهربان
- ۴۳ ۳. بسیار نرم خو و مهربان
- ۴۴ ۴. بسیار آمرزنده و مهربان
- ۴۴ ۵. ملتزم به مهربانی
- ۴۵ ۶. دارای رحمتی گسترده و همه گیر
- ۴۵ ۷. مهربانی بسیار دوستدار
- ۴۵ ۸. بسیار بخشاینده و آمرزنده
- ۴۷ ۹. صلح و ایمنی بخش
- ۴۷ ۱۰. کریم و بزرگوار
- ۴۸ ۱۱. بسیار آشتی دوست و توبه پذیر

۴۹.....	۱۲. حاکم و داور در دنیای پس از مرگ نه در این دنیا
۵۹.....	وارونه خوانی در خداشناسی؟!.....
۶۵.....	پاسخی به یک اشکال.....
۶۸.....	حق با محبت است نه حکومت.....
۷۰.....	اشکالی دیگر.....
۷۱.....	پاسخ به اشکال.....
۷۳.....	چکیده بحث.....
۷۴.....	نتیجه بحث.....

فصل دوم

کتاب محمد ﷺ (قرآن)

۷۷.....	قرآن به روایت قرآن.....
۷۷.....	در مقام اندیشه و نظر.....
۷۸.....	۱. دعوت به علم و عقلانیت.....
۸۴.....	۲. دعوت به انتخاب و آزاداندیشی.....
۸۸.....	در مقام عمل و اقدام.....
۸۹.....	۱. دعوت به تقوا و پارسایی.....
۹۲.....	۲. دعوت به قسط و عدالت (انصاف و دادورزی).....
۹۶.....	اشکال در نسبت عدالت و خلود در آتش.....
۱۰۰.....	۳. دعوت به عفو و بخشایش.....
۱۰۲.....	۴. دعوت و هدایت به راه های صلح.....
۱۰۲.....	چکیده و نتیجه بحث.....

فصل چهارم

رسالت و پیام محمد ﷺ / ۱۰۵

- ۱۰۷..... حدّ و حدود پیام آوری
- ۱۰۸..... کارِ تو تذکّر است
- ۱۱۰..... کارِ تو پیام رسانی است
- ۱۱۲..... من هم بشری هستم مثلِ شما
- ۱۱۴..... تصدیقِ کتاب های مقدّس و پیام آورانِ پیشین
- ۱۱۷..... دعوتِ به اصلِ مشترک (توحیدِ کلمه در کلمه توحید)
- ۱۱۸..... پذیرشِ تکمیلِ انسان گرایی
- ۱۲۵..... چکیده و نتیجه

فصل پنجم
محمد ﷺ و اخلاق

- ۱۲۹..... خُلُقِ عظیم (بزرگ منشی)
- ۱۳۰..... مراحلِ اخلاقِ محمدی
- ۱۳۰..... گام اول: محاسنِ اخلاق
- ۱۳۱..... نکته مهم
- ۱۳۴..... گام دوم: فضائلِ اخلاق
- ۱۳۵..... گام سوم: مکارمِ الاخلاق
- ۱۴۱..... نرم خوی و مردم دار
- ۱۴۵..... احترام و ادب در گفتار
- ۱۵۰..... مهربان با همگان نه فقط مسلمانان

- از مهربان‌ترین مهربانان تا مهربان برای همگان ۱۵۴
- چکیده و نتیجه بحث ۱۵۸

فصل ششم

آرمان شهر پیامبر

(مدینه فاضله محمد ﷺ) / ۱۵۹

- از خانه خدا تا بهشت دین ۱۶۱
- خانه خدا و خلق ۱۶۱
- بهشت آرمان شهر محمد ﷺ ۱۶۴
- از هر نظر امن و امان ۱۶۵
- جنت جهان صلح و سلامتی ۱۶۷
- خدا به سرای صلح فرامی خواند ۱۷۰
- چکیده و نتیجه ۱۷۲

فصل هفتم

سلام و اسلام و مسلم / ۱۷۳

- سلام سخنی از خدای مهربان ۱۷۵
- اسلام از معنای اصلی تا اصطلاحی ۱۷۹
- اسلام در اصل یعنی صلح خواهی ۱۸۳
- و چنین است مسلم و مسلمان ۱۸۷
- چکیده و نتیجه ۱۹۳

فصل هشتم

صلح در کتاب محمد ﷺ / ۱۹۵

- در قصه های قرآن ۱۹۷
- «تو هم بخواهی مرا بگشی من تو را نخواهم کشت» ۱۹۷
- جنگ جزویرانی و خواری نتیجه ای ندارد ۲۰۰
- با فرعون هم به خشونت سخن مگوئید! ۲۰۲
- گروگان گیری ستم است و ممنوع ۲۰۴
- و سخنی از مسیح ۲۰۵
- برخی دیگر آیات صلح در قرآن ۲۰۶
- همه انسان ها برادرند ۲۲۰
- ادامه برخی از آیات صلح در قرآن ۲۲۷
- طرح اشکالی از مخالفان ۲۲۸
- چکیده و نتیجه فصل ۲۳۷

فصل نهم

سوره های صلح / ۲۳۹

- از سوره فتح و قدر تا کوثر و نصر ۲۴۱
- صلح حدیبیه «فتح المبین» ۲۴۲
- صلح یعنی پیروزی درخشان ۲۴۵
- سوره فتح ۲۴۶
- از فواید صلح ۲۴۸
- ادامه سوره فتح ۲۵۰

۲۵۶ بخشی دیگر از فواید صلح
۲۵۸ پاسخی به مخالفان
۲۶۰ سوره قدر
۲۶۴ سوره کوثر
۲۶۸ سوره نصر
۲۶۹ فتح مکه با اعلانِ عفوِ عمومی
۲۷۲ چکیده و نتیجه فصل

فصل دهم
جنگ و جهاد در قرآن ۲۷۳

۲۷۵ بخشی برای مخالفان
۲۷۶ واژه‌شناسی
۲۷۷ جهاد و مجاهده
۲۷۷ ۱. جدّیت در شناختِ جاسوسان
۲۸۰ ۲. جهاد در نیکوکاری
۲۸۳ ۳. جهادِ بزرگ و مجاهدِ کبیر
۲۸۴ حرب و محاربه
۲۸۸ نتیجه نهایی و بسی مهم
۲۹۲ هرگاه آتشِ جنگی برافروختند خدا خاموشش کرد
۲۹۴ در برابرِ پیمان‌شکنان و خیانت‌کاران
۲۹۵ تحریفی دیگر و اشکالی دیگر
۲۹۹ اشکالی دیگر در خصوص اسیران یا کنیزان

۳۰۰.....	پاسخ به اشکال
۳۰۰.....	اما واژه غزوه!
۳۰۳.....	قتل و قتال و مقاتله
۳۰۳.....	در تقبیح قتل و نهی از آن
۳۰۷.....	و اما قصه قصاص
۳۱۱.....	قتل به معنای قتال (جنگ)
۳۲۰.....	نه جنگ افروزی کنید نه زیاده روی در دفاع
۳۲۵.....	جنگ افروزی از قتل بدتر است
۳۳۱.....	قصه بنی نصر
۳۳۷.....	قصه بنی قریظه
۳۴۳.....	تحدید و تحریم جنگ
۳۴۹.....	نیکی کردن به کافران
۳۵۱.....	چکیده فصل دهم
۳۵۵.....	فهرست منابع

www.ketab.ir

درآمد

بعضی حضرت محمد ﷺ را مانند بسیاری از انسان‌های مشهور، شخصی اقتدارگرا و ستیزه‌جو می‌خوانند و در نتیجه، قرآن را کتابی خوفناک و عذاب‌محور می‌شناسانند. برخی نیز او را فردی فرید در مهربانی و بسیار صلح‌جو می‌دانند و دین اسلام را آیین آشتی و قرآن را کتاب صلح و مدارا - با همگان، البته تا حد امکان - می‌دانند.

جالب این‌که هر دو گروه، برای اثبات قولشان به آیات بسیاری از قرآن و اخبار فراوانی از تاریخ اسلام استناد می‌کنند، مثل این‌که هر دو گروه، مستندات گروه مخالف را نادیده می‌گیرند یا به نوعی آن‌ها را به تأویل می‌برند تا در مسیر منظرشان ناموجه و نارسا بنمایانند. ممکن است گروه سوم هم باشد که بگوید:

هر دو گروه پیشین اشتباه می‌کنند؛ زیرا محمد ﷺ نه قدرت‌گرا و جنگ‌جو بود و نه با همگان سر صلح و آشتی داشت، بلکه این دو - یعنی صلح و جنگ - را بسان وسیله‌ای برای رسیدن به اهدافش به کار می‌گرفت و پیش می‌برد. حال، این پژوهش در پی آن است ببیند حق با کدام یک از این سه گروه است:

۱. آیا پیام‌آور اسلام، صلح و آشتی را مثل یک هدف اصلی و ریشه‌ای همیشه در پیش چشم داشت؟

۲. یا مانند مردمان روزگارش سخن و مقصودش را با شمشیر به کرسی می‌نشانند؟

۳. و یا از این دو - صلح و جنگ - بسان وسیله‌ای برای رسیدن به مقاصدش سود می‌جست؟

خلاصه، پرسشی را که این پژوهش پیش می‌کشد این است: آیا محمد مرد مدارا و مهربانی بود یا مرد میدان‌های جنگ و سردمداری؟

نویسنده که دیربازی است به مقولات و مباحثی که دارد با رویکردی تحریف‌شناختی به چشم تردید می‌نگرد - و عمد دارد که این نگرش را حفظ کند - زیرا که مقام تحقیق با تبلیغ و ترویج فرق می‌کند و تردید لازمه تحقیق است. تا تردیدی نباشد به تحقیقی نمی‌توان رسید. حال مثل این که می‌تواند تحقیقی بماهو تحقیق در این مجال داشته باشد. پس نه به عنوان یک مؤمن و نه در مقام یک ملحد، قلم به دست نگرفته‌ام؛ بلکه به صرف یک جست‌وجو در تکاپویم تا پژوهشی را فقط در دایره پژوهش پیش ببرم، باشد که آفاق تازه‌ای را به روی پژوهشگران و جویندگان حقایق بگشایم و بنمایانم.

نوشتن این کتاب وقتی پیش روی من نهاده شد که داعش با توحش دنیا را داشت به هم می‌ریخت. در این میان برخی نیز از سر جهل یا عناد یا هر دو،

داشتند پروژه اسلام هراسی را که از پیش کلید خورده بود با شدت و حدت بیشتری در داخل و خارج کشور به صورت گسترده و فراخ و فربه پیش می بردند. به همین دلیل مخاطب من در این کتاب، بیشتر کسانی هستند که یا پیام آور اسلام را نمی شناسند یا خوب نمی شناسند یا کم و ناکافی و ناقص می شناسد و یا به هر حال می شناسند ولی می خواهند بیشتر بشناسند و به دنبال آن اند تا کتابی را که هم مستند به منابع و مأخذ متقدم و متقن و معتبر باشد هم دور از زوائد و حواشی مختصر و مفید باشد به دست آورند و مطالعه کنند. چنین بود که این کار بیش از چهار سال به درازا کشید به امید آنچه جویندگان و اهل مطالعه و تحقیق را به کار آید و مفید گردد.

پی آمد

برای انتخاب عنوان کتاب، نزدیک به چهار سال در تأمل و تشکیک به سر بردم. در پایان، به این نتیجه رسیدم که عنوان اصلی کتاب «اصالت صلح در اسلام» و عنوان فرعی، «محمد پیام آور صلح یا ستیز؟» شود که از نخست نیز پرسشی اصلی و اساسی این کتاب همین بود. البته چنان که از علامت پرس در عنوان فرعی کتاب پیداست ما از پاسخ صریح به سه پرسشی که پیشتر بیان گردید و همچنین داوری در این که ممکن است حق با کدام یک باشد دوری گزیدیم تا خوانندگان کتاب خود به نتیجه یا نتایجی که اسناد و مدارک ارائه شده نشان می دهد دست یابند. سعی ما این بود خود را از پیش داوری مصون داریم؛ زیرا هر نوع پیش داوری را مخّل و مانع پژوهش و در تضاد با تفکر آزاد - که لازمه هر نوع پژوهشی است - می دانیم و بر این دانسته اصرار داریم. با این همه، باز

خود را از این آفتِ بزرگ و بنیان‌کن در عالم تحقیق، مصون و معصوم نمی‌دانیم؛ زیرا رسوباتِ ذهنی چیزی نیستند که به سادگی دست از گریبان آدم بردارند. پس خواننده محترم خود باید با عقل مستقل و اندیشه آزاد، مطالعه کتاب را پی گیرد و هرگز فراموش نکند که نویسنده نیز، مثل هر انسان دیگری هر لحظه در معرض خطا و اشتباه قرار دارد و تا خود را از این قرار فراری دهد نیاز به جد و جهدی طاقت‌فرسا - اما لازم و ضروری - دارد و آنی غفلت از آن ممکن است انسان را از راه درست و دقیق منحرف سازد.

ساختار کار

این کار در ده فصل سامان یافت و به گمان نویسنده بسامان گشت. در فصل اول به مآخذیابی و سندشناسی پرداخته شد تا روشن شود که در شناختِ محمّد ﷺ و آیین او به چه اسناد و منابعی می‌توان تکیه کرد و شاخصه‌های این منابع و مآخذ نسبت به یکدیگر چیست یا چه‌ها می‌تواند باشد؟ و زمانی که تعارض یا تضادهایی میان این منابع دیده شد ترجیح با کدام است و چگونه و چرا؟ پس از بررسی‌های ممتد و مفصل به این نتیجه رسیدیم که پس از گذشت قرن‌ها اینک برای شناختِ درست از بیست و سه سال پیام‌آوری محمّد ﷺ، قرآن می‌تواند بهترین منبع باشد و متون دیگر بایسته و شایسته است که با آن سنجیده شوند. همین نتیجه به وضوح خود را در متنِ فصولِ بعدی نشان می‌دهد که به ترتیب عبارت‌اند از:

- فصل دوم: خدای محمّد ﷺ
- فصل سوم: کتابِ محمّد (قرآن)

- فصل چهارم: رسالت و پیام محمد ﷺ
- فصل پنجم: محمد ﷺ و اخلاق
- فصل ششم: آرمان شهر پیامبر (مدینه فاضله محمد)
- فصل هفتم: سلام و اسلام و مسلم
- فصل هشتم: صلح در کتاب محمد ﷺ
- فصل نهم: سوره‌های صلح در قرآن
- فصل دهم: جنگ و جهاد در قرآن.

گفتنی است که فصل اخیر، فربه‌ترین فصل از آب درآمد و آیات مورد استناد، پس از شرح کامل، بررسی و تفسیر شده فزون بر آن که در نه فصل پیشین، هرکجا که مناسبتی بود انظار و آرای مخالفان با عنایتی چون «اشکال» یا «تشکیک» آورده شده است در آخرین فصل نیز به آرای دیگر مخالفان - به صورت مستقل و مفصل - پرداخته شده است. هرچند که مطالعه همین فصل اخیر در پاسخ به اشکالات و تأملات مخالفان یا متوقفان به نظر کافی و وافی می‌رسد، اما مطالعه همه کتاب به جد توصیه می‌شود؛ چراکه برای گریز از تکرار، هر چه پیش رفتیم به اجمال و اختصار روی آوردیم که اقتضای فصول به هم پیوسته همین بود و بس.

پس از تشکر از رفیق همدل و هنرمندم جناب مستطاب مرتضی فتح‌اللهی که در این کتاب هم مثل بسیاری از آثار پیشینم سهم به سزایی در بسامان سازی و اتقان کار داشتند. نیز بعد از سپاس لازم از همه دست‌اندرکاران در انتشارات وزین خادم الرضا که با زحمات ارجمند آنان این کتاب فرصت نشر می‌یابد، در پایان از همه دانشوران و دوستان؛ به خصوص اساتید بزرگوارم سپاسگزارم که بسیاری از آن‌ها کتاب را پیش از چاپ خوانند و مرا فراوان راه نمودند تا از

کاستی های کارم کاستند. از آنجا که شمارشان زیاد است و بعضی هم به عللی به گمانم شاید راضی نیستند از آن ها نام برده شود پس به همین اجمال بسنده می شود. الهی که دست همه مریزاد؛ جان و ذهنشان شاد زیادا.

محمد صحتی سردرودی

اردیبهشت ۱۴۰۳

www.ketab.ir